

VUOROTTAMINEN: SMP ja Reaaliaikajärjestelmät Linux, W2000

Ch 10 [Stal 05]
(Ch 20 [DDC04], 11.4 [Tane01])

1

Vuorottaminen yhdellä suorittimella

- Milloin vuorotetaan?
 - Short-term, median-term, long-term
- Mitä optimoidaan järjestelmän toiminnassa?
 - Vastausaika, läpimenoaika, ennustettavuus, moniajoaste
- Prioriteetit
- Vuorottamisalgoritmeja,
 - FCFS (FIFO), Round-Robin, Shortest Remaining Time, Multilevel Feedback, ...

2

Vuorottaminen moniprosessorijärjestelmässä

3

Moniprosessorijärjestelmä

- Löyhästi kytketyt (loosely coupled)
 - erillisten koneiden ryväs (cluster)
 - hajautettu järjestelmä (distributed system)
- Toiminnollisesti erikoistuneet
 - erilliset I/O-prosessorit
 - matikkaprosessori nykyään osa CPU:ta
- Tiukasti kytketyt (tightly coupled)
 - prosessoreilla yhteinen keskusmuisti
 - isäntä - rennit (host-slaves)
 - SMP, symmetric multiprocessing

Tällä luennolla!

4

Rinnakkaisuus & Vuorottaminen

- Synkronoinnin tarve / helppous?
- Riippumattomat prosessit (independent)
 - ei keskinäistä synkronointia
 - esim. normaali osituskäyttö
- Tosi karkea (very coarse-grained)
 - hajautettu verkon yli tapahtuva laskenta
 - itsenäisten koneiden yhteiskäyttö
 - ei hyvä, jos vaatii paljon kommunikointia
- Karkea
 - yksi kone - useita prosessoreita
 - erillisten prosessien synkronointi
- Keskikarkea (medium-grained)
 - yhden sovelluksen sisäinen
 - säikeiden käyttö, vuorottaminen ja synkronointi

5

SMP Prosessin vuorottaminen

- Isäntä-renki (master-slave)
 - KJ aina isäntäCPU:lla (*master*)
 - vuorottaminen, muistinhallinta, I/O
 - muut CPU:t suorittavat vain sovelluksia (*slaves*)
 - jos isäntä kuukahtaa?
 - suorituskyky?
- SMP (peer architecture)
 - KJ millä tahansa CPU:lla, jopa yhtäaikaan
 - vapaakäyntisyys
 - synkronointi
 - vikasietoisuus
 - kukin CPU vuorottaa itse itsensä

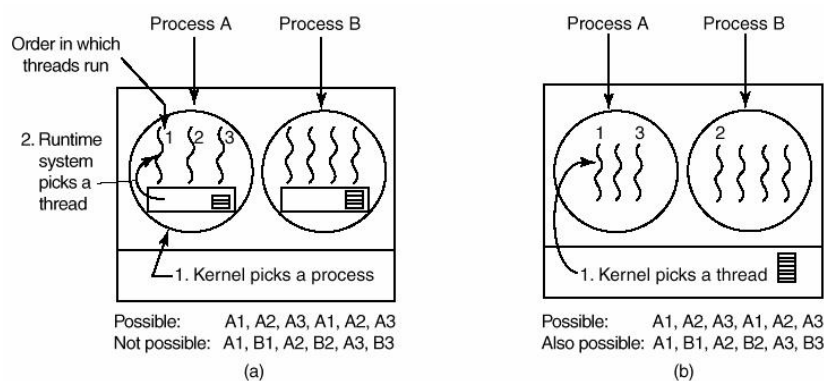
6

SMP Prosessien vuorottaminen

- Yhteiset jonot
 - kullakin prioriteetilla oma Ready-jono
 - yhteiset muut resurssit
- Prosessi ei yleensä sidottu tiettyyn CPU:hun
 - vapaa prosessori vuorottaa yhteisestä Ready-jonosta
 - "common CPU-pool"
- Jos sidotaan tiettyyn suorittimeen, tarvitaan myös suoritinkohtaiset Ready-jonot
 - vuorota aina ensin omasta jonosta
 - jos jono tyhjä, vuorota globaalista jonosta
 - onko sellaista?
 - käydään muiden jonot läpi?

7

Säikeiden vuorottaminen

ULT säikeen CPU-aika 10% aikaviipaleesta

(Fig 2-43 [Tane01])

n **ULT: KJ vuorottaa prosesseja, säiekirjasto säikeitä**

n **KLT: KJ vuorottaa säikeitä**

8

Säikeiden vuorottaminen

- Suoritus yhteisessä osoiteavaruudessa
 - kullakin säikeellä oma suoritusympäristö
 - pino, tallealue rekistereille
 - muut resurssit yhteisiä
 - koodi, globaali data, avoimet tiedostot
 - kommunikointi yhteisen data-alueen välityksellä
- Rinnakkain suoritettavat osat säikeiksi
- Erilaisia tapoja sijoitella säikeet prosessoreille:
 - kuorman jako (load sharing)
 - kimppavuorottaminen (gang scheduling)
 - suorittimen sitominen (dedicated processor assignment)
 - dynaaminen vuorottaminen

9

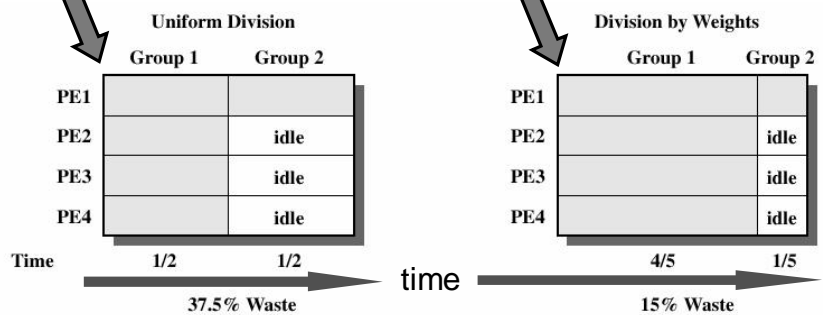
Kuorman jako (load sharing)

- Säikeet jaettavissa usealle CPU:lle
 - jouten olevat käyttöön
 - parantunut suorituskyky, lyhyemmät läpimenoajat
- Saman prosessin säikeet eri CPU:lle
 - aidosti rinnakkainen suoritus
 - huomioitava sovelluksessa!
 - välimuistin hyödyntäminen?
- Globaali Ready-jono
 - tarvitaan poissulkeminen
 - pullonkaula?
- Kukin CPU vuorottaa itsensä (valitsee säikeen)
 - FCFS
 - (prioriteetti: esim. pienin säikeiden lkm)

10

Kimppavuorottaminen (gang scheduling)

- Kimpan säikeet yhtä aikaa usealle CPU:lle
- Vähemmän odottelua synkronoinnin takia
- Vähemmän prosessin vaihtoja
- Vakioaikaviipale, vai suhteessa säikeiden lkm:ään?

(Fig 10.2 [Stal05])¹¹

CPU:n sitominen (Dedicated CPU assignment)

- Osa tai kaikki CPU:t varataan yhdelle sovellukselle
 - varaus kestää, kunnes sovellus päättyy
- Jos säie estynyt (*blocked*), CPU silti varattuna
- Hyöty?
 - välttää prosessin vaihtoja, prioriteetti
 - ko. sovelluksen lyhentynyt läpimenoaika
 - välimuisti
- Muut saattavat kärsiä
 - jätettävä joku/joitakin CPU:ita varaamatta
- Ero kimppavuorottamiseen?
 - ei vuorotusta, varaus sovelluksen ajaksi
 - säie aina samalla suorittimella

12

Dynaaminen vuorottaminen (dynamic scheduling)

- Kimppavuorottamisen ja CPU-sitomisen välimuoto
- *"Anna ensin mitä on, ja sitten myöhemmin ehkä lisää "*
- Uusi prosessi
 - jos vapaita CPU:ita tarpeeksi, anna ne
 - jos ei tarpeeksi CPU:ita vapaana
 - ota joltain CPU pois tai
 - sovelluksen odotettava tai
 - voi peruuttaa pyynnön
- Kun CPU vapautuu
 - jos joku odottaa ensimmäistä CPU:ta, anna sille
 - muuten anna ensimmäiselle lisä-CPU:ta odottavalle

13

REAALIAIKAJÄRJESTELMÄT Yleiskuva

14

Reaaliaikajärjestelmät

- Oikeellisuus ei riipu pelkästään tuloksista, vaan myös valmistumisajasta
- Tarve reagoida ulkopuolisiin tapahtumiin
 - ohjausjärjestelmät: laboratoriokeet, teollisuus, lentoliikenne, teleliikenne, robotiikka, ...
- Hard Real-time vs. Soft Real-time
 - hard: ei saa missata aikarajoja (deadline) vs.
 - soft: yrittää parhaansa, saa joskus myöhästyäkin
- Periodinen vs. aperiodinen
 - ajallinen tai määrällinen säännöllisyys vs.
 - alku- ja/tai päättymisajalle aikaraja

15

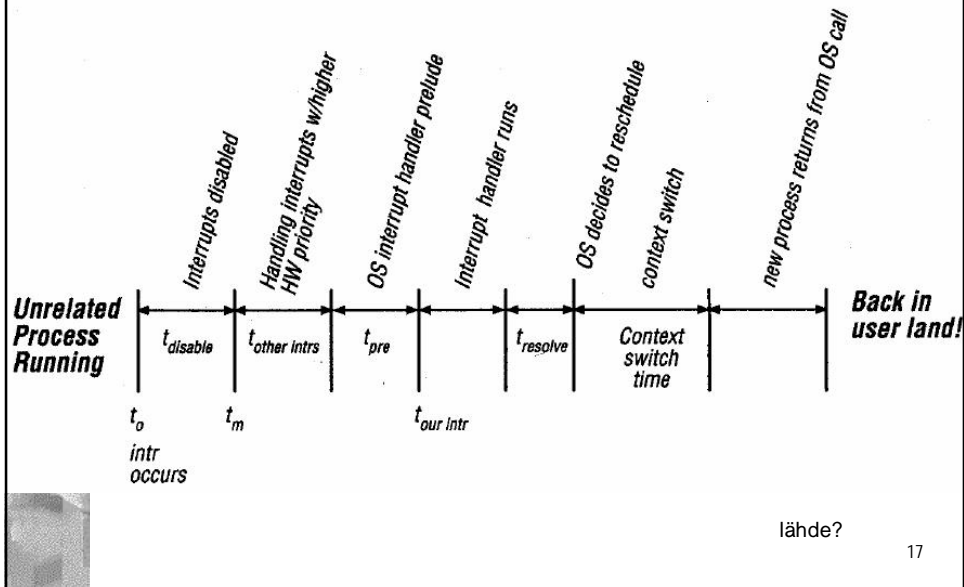
Vaatimuksia

- Deterministisyys
 - käsittely kiinteästi ennaltamääritellyinä aikoina tai kiintein aikavälein
 - pakottaa KJ:n reagoimaan keskeytykseen
 - yläraja olemassa kuitaamiselle (muutama ms)
- Reagointinopeus (responsiveness)
 - kauanko menee keskeytyksen käsittelemiseen?
 - keskeytyksen huomioiminen
 - palvelun suorittaminen

â Vasteaika (response time R, turnaround time TAT)

16

Keskeytykskäsitteilyn viipeet

Reaaliaikajärjestelmän vaatimuksia

- Ohjelmoijan kontrollointi
 - mitä osia lukitaan muistiin tai KJ ei lainkaan sivuta
 - vuorottamisalgoritmin valinta
 - prioriteetti, aikaviipaleen pituus, aikarajat, kesto
 - asynkroninen siirräntä
- Luotettavuus (reliability)
 - suorituskyvyn tipahtaminen voi olla katastrofi
 - Hard RT vs. Soft RT
 - virheistä toipuminen (fail-soft operation)
 - nilkuttaa saa, muttei kaatua

18

Peruspiirteitä 1/2

- Minimijoukko toiminnallisuutta
 - pieni ja tehokas toteutus
- Reagoitava nopeasti ulkoisiin keskeytyksiin
 - minimoitava kohdat, joissa keskeytykset estettyinä
 - mukaan lukien keskeytysten käsittely!
- Nopea prosessin / säikeen vaihto
- Keskeytyvä vuorottaminen (preemptive)
 - prioriteetit
 - vähemmän kiireellinen homma voidaan hyllyttää
- Moniajo, välineet prosessien kommunikointiin
 - semaforit, signaalit, tapahtumat, ...

19

Peruspiirteitä 2/2

- Tehokas peräkkäistiedostojen käsittely
 - indeksirakenteet
 - raw I/O
 - muistiinkuvatut tiedostot
- Hyvät aikaan liittyvät palvelut, ajastukset
- Välineet myöhästyttää työn käynnistämistä
 - Hard RT palveltava
 - Soft RT voi joskus myöhästyä

20

Vuorottaminen reaaliaikajärjestelmissä

21

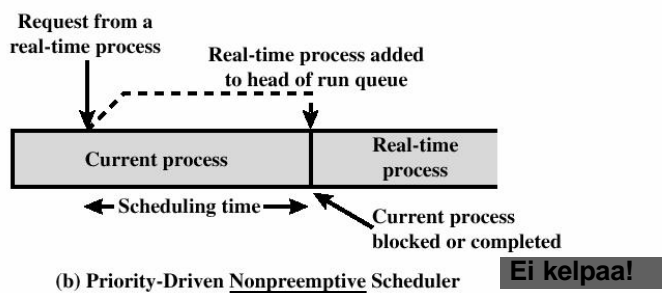
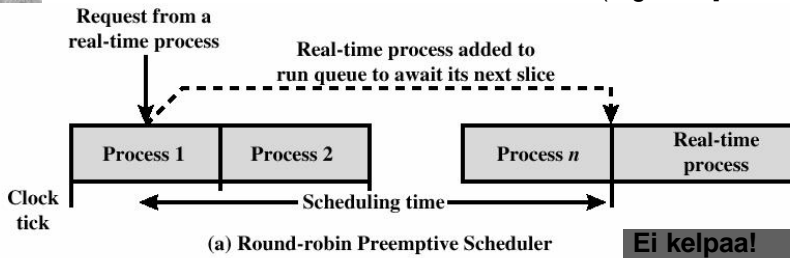
RT: Vuorottaminen

- Vastausajan minimoiminen usein toissijaista
- Tärkeää suorittaa työt ajallaan
 - ei liian aikaisin eikä liian myöhään
 - hard RT: aloitus- ja/tai valmistumisaika kiinnitetty
- Aikarajan varaan rakentaminen vaikeaa
 - mistä KJ tietää työn kestoajan?
 - käyttäjän antama arvio kestosta, periodeista
- Pyrkii vain vuorottamaan RT-työn nopeasti
 - suuri prioriteetti RT-töille
 - ennalta laadittu aikataulu
 - muista ei väliä

22

RT: Vuorottaminen

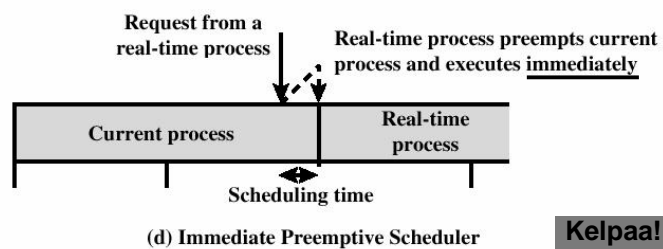
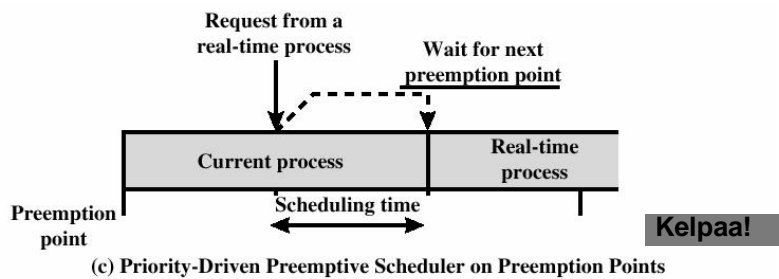
(Fig 10.4 [Stal05])

23

RT: Vuorottaminen

(Fig 10.4 [Stal05])

24

Staattiset lähestymistavat

- Voiko kuormaa analysoida?
 - etukäteen tai ajonaikana; aikataulu
- Staattinen taulukkoperustainen Tehdään etukäteen!
 - sopii jaksollisille (periodic) töille
 - alkuaika, kesto, päättymisaika, prioriteetti
 - Esim: EDF, Earliest Deadline First -algoritmi
- Staattinen prioriteetteihin perustuva Analyysi etukäteen!
 - normaali keskeyttävä (preemptive)
 - prioriteetti määräytyy annettujen aikarajojen nojalla
 - Usein RMS, Rate Monotonic Scheduling -algoritmi

25

Dynaamiset lähestymistavat

- Dynaaminen aikatauluttaminen (planning based)
 - aperiodisille töille
 - kun uusi työ käynnistyy, laske prioriteetti ja uusi käytettävä aikataulu
 - jos pystyy takaamaan aikarajat, ota työ suoritukseen
 - käytä esim EDF-vuorottamista
- Dynaaminen, parhaan kyvyn mukaan ponnistelu (best effort)
 - kuten edellä, mutta ota suoritukseen ja rukoile, että onnistuu

26

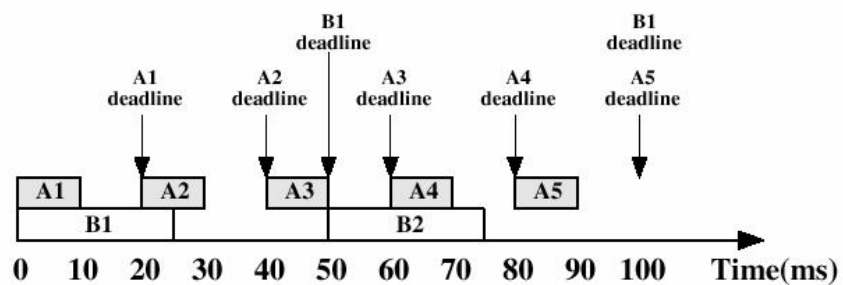
Earliest Deadline First

- Prioriteetti \neq aikarajat
- Tarvitaan lisätietoa työstä (=ohjelmoijalta)
 - milloin valmis suoritukseen (Ready time)
 - periodinen \rightarrow aikajono
 - aperiodinen \rightarrow saatetaan tietää tai
KJ valpas huomaamaan
 - takaraja aloitukselle, takaraja valmistumiselle
 - prosessointiaika, muiden resurssien tarve
 - prioriteetti
 - onko pakollisia alitöitä?
- KJ voi laatia suoritusaikataulun

27

Esimerkki

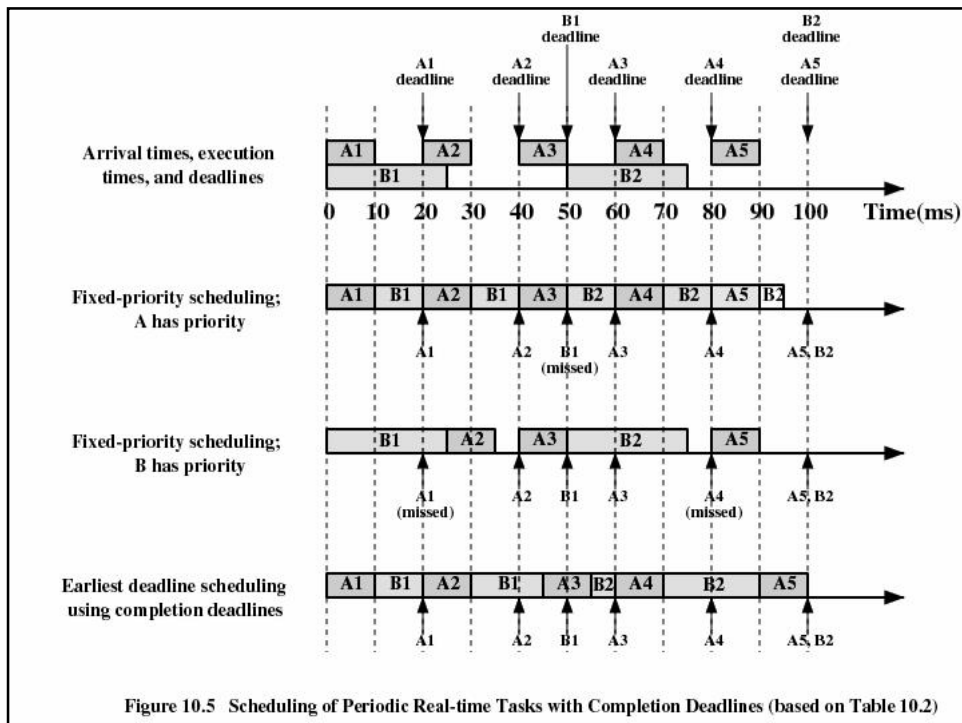
Fig 10.5 [Stal05]

Kaksi jaksollista (periodic) työtä:

- Saapumisajat A 20 ms, B 50 ms välein
- Suoritusajat A 10 ms, B 25 ms
- Vuorottaminen 10 ms:n välein
- Valm. takaraja A 20 ms, B 50 ms saapumisesta

28

Esimerkki 2

Viisi aperiodista työtä, aloitukselle aikaraja (Tbl 10.3 [Stal05])

Process	Arrival Time	Execution Time	Starting Deadline
A	10	20	110
B	20	20	20
C	40	20	50
D	50	20	90
E	60	20	70

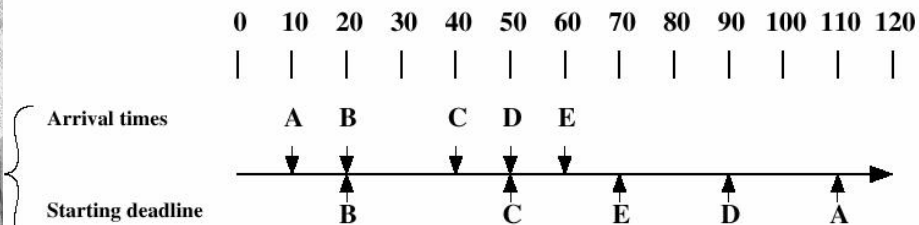
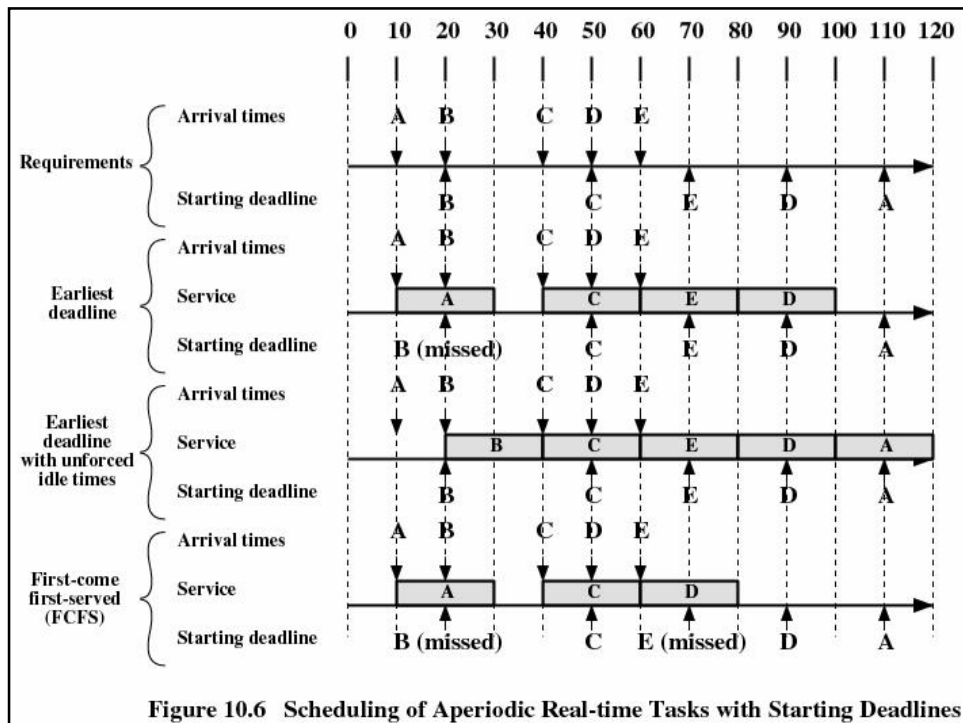

Fig 10.6 [Stal05]

30

Rate Monotonic Scheduling

The diagram shows two cycles of task P. Each cycle consists of a processing time C followed by an idle time. The period T is the total duration of one cycle. The execution time C is shown as a shaded box, and the idle time is shown as a white box. The period T is indicated by a double-headed arrow below the timeline.

- Vain jaksollisille (periodisille) töille (Fig 10.7 [Stal05])
- Sama työ tasaisella tahdilla
 - käyttöaste yhden työn osalta on $U = C/T$
- Jakson loppu = Hard deadline
- Pienin jakso (T) = suurin prioriteetti

Rate: määrä yksikköä kohden, taajuus

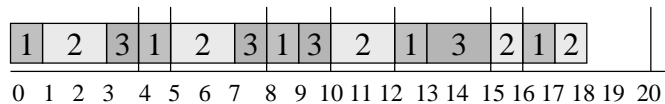
32

Rate monotonic

- Ajoittaja toimiessaan valitsee kullakin tapahtumahetkellä suoritukseen sen, jonka prioriteetti (eli taajuus) on korkein

	p/d	e
T1	4	1
T2	5	2
T3	20	5

- Esim. ajanhetkellä 16: kun T1 tulee suoritukseen, se keskeyttää T2:n suorituksen.

33

Ajoitettavuuden arviointi käyttöasteen avulla

Tbl 10.4 [Stal05]

- RMS: Selvästi

$$U_i = C_1/T_1 + C_2/T_2 + \dots + C_n/T_n \leq 1$$

- Riittävä ehto sille, että työt voidaan ajoittaa RMS-algoritmillä on

$$C_1/T_1 + C_2/T_2 + \dots + C_n/T_n \leq n(2^{1/n} - 1)$$

- Arvon n kasvaessa, RMS:lle yläraja lähenee

$$\ln 2 \sim 0.693 \text{ eli rajatapaus } U_i < 0.693$$

- EDF: tehokkaampi, sille riittää (riittävä ja välttävä ehto)

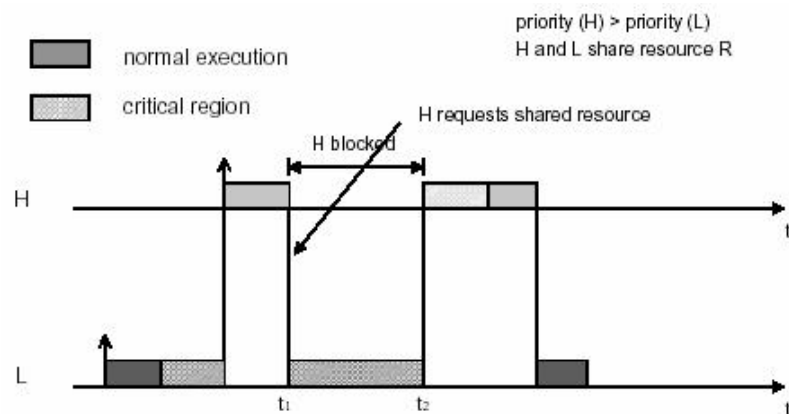
$$U_i = C_1/T_1 + C_2/T_2 + \dots + C_n/T_n \leq 1$$

Mitä voi mennä pieleen ?

- Korkean prioriteetin työ joutuu odottamaan, vaikka ei pitäisi!
- Syynä on resurssikilpailu
 - Yhteisiä resursseja, kriittiset alueet, odotus
 - Prioriteetin kääntyminen, lukkiumat
 - Keskeytymättömät kriittiset alueet

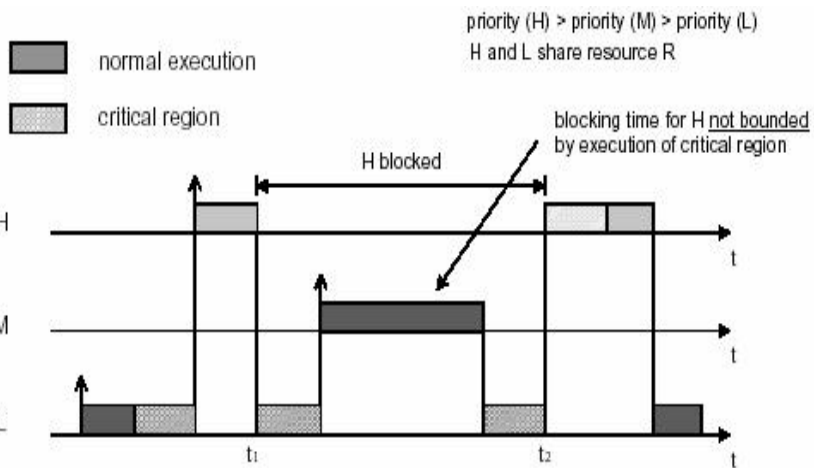
35

Odotusongelma (Blocking problem)

36

Prioriteetin kääntyminen (Priority inversion)

37

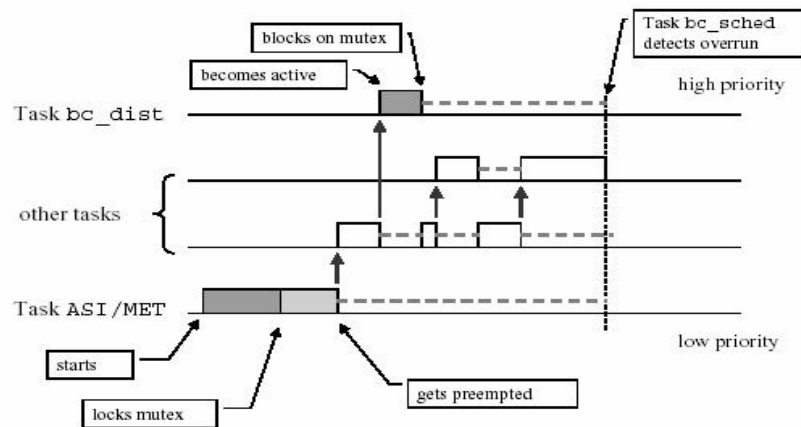
Mars Pathfinder

- Laskeutui 4.7.1997
- Kohtaa ohjelmisto-ongelmia (software glitches).
- Pathfinder kokee toistuvia RESET:jä meteorologisen tiedon keruussa.
- Prioriteetin kääntymisestä aiheutuvia ajoitusten ylityksiä.
- http://research.microsoft.com/~mbj/Mars_Pathfinder/Mars_Pathfinder.html

38

Prioriteetin kääntyminen Mars Pathfinder

39

Prioriteetin kääntymisen välttäminen

- Keskeytymättömät kriittiset alueet
 - Luovat tarpeetonta odotusta.
 - Käyttökelpoisia vain lyhyille kriittisille alueille.
- Sisääntuloprotokolla kriittiselle alueelle
 - Prioriteetin perintä (Priority Inheritance Protocol).
 - Prioriteetin kattomenetelmä (Priority Ceiling Protocol).

40

Prioriteetin perintä

- Idea: Jos tapahtuma T estää (blocks) yhden tai useamman korkeampi prioriteettisen tapahtuman etenemisen, tapahtuma T perii väliaikaisesti korkeimman estetyn tapahtuman prioriteetin.
- Hyödyt
 - Estää prioriteetiltaan keskitasoa olevan tapahtuman keskeyttämästä tapahtumaa T.
- Haitat
 - Prioriteetin perintä voi aiheuttaa lukkiuman
 - Linkitetty odotus (chained blocking)

41

Prioriteetin perintä

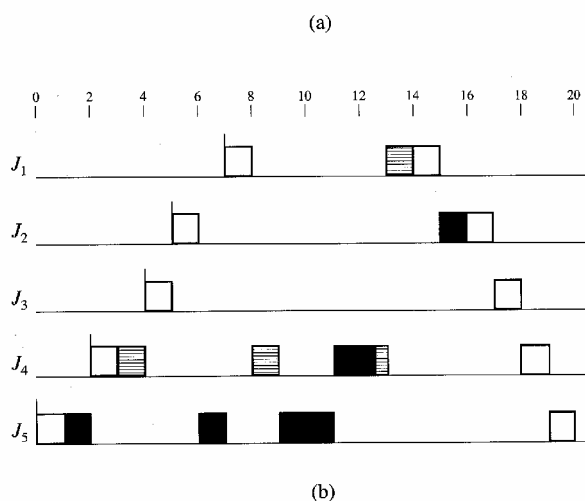
- HUOM: 1 on korkein prioriteetti

Ajanhetkellä

- 6: J5 perii J2:n perioriteetin, koska J2 joutuu odottamaan mustaa resurssia.
- 8: J2 perii J1:n prioriteetin, koska J1 joutuu odottamaan mustaa resurssia.
- 9: J5 perii J1:n prioriteetin J4:ltä, koska J4 haluaa myös mustan resurssin.

Liu Kuva 8-8

Job	r_i	e_i	π_i	Critical Sections
J_1	7	3	1	[Shaded; 1]
J_2	5	3	2	[Black; 1]
J_3	4	2	3	
J_4	2	6	4	[Shaded; 4 [Black; 1.5]]
J_5	0	6	5	[Black; 4]

Prioriteettikatto

- Idea
 - Jokaiselle resurssille asetetaan prioriteettikatto $\Pi(R_i)$ yhtä suureksi kuin sen korkeimman tapahtuman prioriteetti, joka tarvitsee tätä resurssia ja siis saa lukita resurssin.
 - Tapahtuma T saa siirtyä kriittiselle alueelle ja varata resurssin vain, jos sen prioriteetti on korkeampi kuin kaikkien muiden samanaikaisten tapahtumien sillä hetkellä varaamien resurssien prioriteettikatot $\Pi(t)$.
 - Jos tapahtuma T estää yhden tai useamman korkeampi prioriteettisen tapahtuman, se väliaikaisesti perii korkeimman estetyn tapahtuman prioriteetin.
- Ongelma:
 - Tiedettävä resurssien käyttö etukäteen!

43

Prioriteettikatto

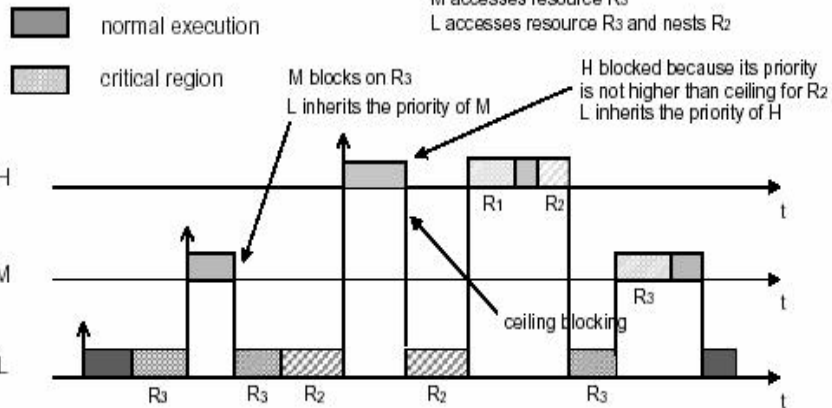
Priority Ceiling Protocol:

priority (H) > priority (M) > priority (L)

H sequentially accesses resources R1 and R2

M accesses resource R3

L accesses resource R3 and nests R2

Esimerkki: prioriteetin katto

Job	r_i	e_i	π_i
J1	7	3	1
J2	5	3	2
J3	4	2	3
J4	2	6	4
J5	0	6	5

Job	kriitt. alueet
J1	[Sh;1]
J2	[Bl;1]
J3	
J4	[Sh;4 [Bl;1.5]]
J5	[Bl;4]

Liu kuva 8-10

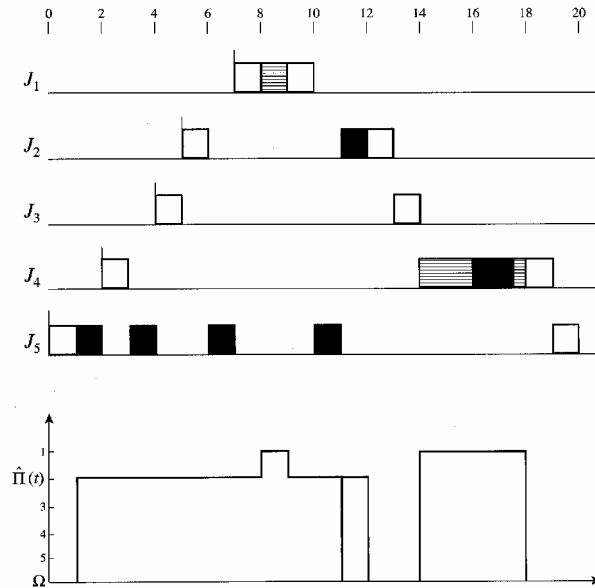
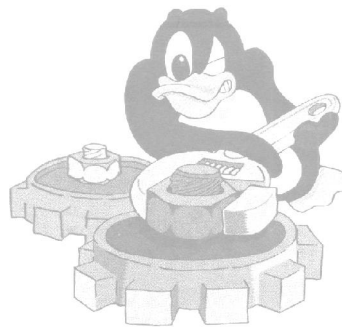

FIGURE 8-10 A schedule illustrating priority-ceiling protocol.

Linux
VUOROTTAMINEN

Linux: Vuorottaminen

- Poikkeaa perinteisestä Unixista
 - root: `sched_setscheduler()`
- Soft Real-time työt:
 - **SCHED_FIFO**
 - kiinteät prioriteetit, tapahtumaohjattu (ei aikaviipaleita)
 - suoritus keskeytyy vain jos
 - suuremman prioriteetin työ (task) Ready-tilaan
 - työ joutuu Blocked-tilaan
 - työ itse luovuttaa CPU:n (`sched_yield()`)
 - **SCHED_RR**
 - kuten edellinen, mutta lisäksi aikaviipale
- Muut, osituskäytön työt, vaihtelevan prioriteetin työt:
 - **SCHED_OTHER**
 - käytä tätä, jos edellisissä ei töitä Runnable-tilassa

47

Linux: suorittimen prioriteetti

- Vuorottaminen säikeen tasolla (työ ~ task)
 - ytimen säikeet
 - joka suorittimella omat jonot
- Luokat: -20 ... +19
 - perusprioriteettiarvo: 0 (paras user-taso)
 - joka luokalla oma run-jono, negatiiviset KJ:lle
- Joka prosessilla staattinen prioriteetti: `nice [-20,+19]`
 - pieni nice-arvo → pieni prioriteettiarvo → hyvä juttu
 - user prosesseilla nice välillä [0, +20]
- Lähtökohtaprioriteetti = `nice (-19 ... +20)`
- Dynaaminen vaihtelu, vaihteluväli: ± 5 (säätö)
- Tehokas prioriteettiluku: `epri = nice + säätö`
 - aina rajoissa [-19, +20]

48

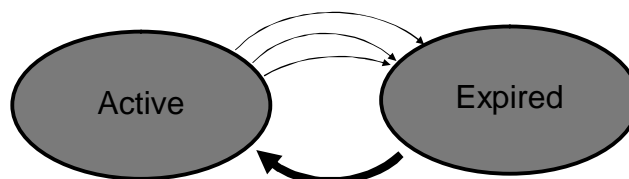
Linux: prioriteetin vaihtelu

- Tehokas prioriteetti: *epri*, alkuaan *nice*
 - prosessin prioriteetti (20-nice): 1...40 (huonosta hyvään)
 - sekava termistö: prioriteetti, prioriteetiluku, tehokas prioriteetti, nice
- Prosessi luopuu suorittimesta ennen aikaviipaleen päättymistä
 - *epri--*
 - silti aina $epri \geq nice - 5$ ja $epri \geq -20$
 - suosii i/o-sidonnaisia prosesseja
- Prosessi käyttää aikaviipaleensa loppuun
 - *epri++*
 - silti aina $epri \leq nice + 5$ ja $epri \leq 19$
 - rankaisee cpu-sidonnaisia prosesseja

49

Linux – nälkiintymisen esto

- Jos paljon korkean prioriteetin töitä, niin miten käy matalan prioriteetin töille (joilla iso *nice* arvo)?
- epoch – aika, jonka kuluessa vuoro pitäisi saada
 - kaksi tilaa *ready* prosesseille: *active*, *expired*
- vain *active*-tilassa olevia vuorotetaan
- molemmilla tiloilla omat run-jononsa

50

Linux – nälkiintymisen esto

- jos jonkun odotus "liian kauan", niin aikaviipaleen jälkeen prosessi ehkä *expired*-tilaan
 - $nice = 19 \rightarrow$ aina *expired* tilaan (aina)
 - $nice = 0 \rightarrow$ *expired* tilaan, jos säätö > -1 (aika usein)
 - $nice = -20 \rightarrow$ *expired* tilaan, jos säätö $> +3$ (aika harvoin)
 - jne lineaarisesti
- kun kaikki *expired*-tilassa siirrä kaikki taas *active*-tilaan
 - nopea operaatio osoittimia vaihtamalla
- reaaliaikaprosessit aina heti takaisin *active*-tilaan
- "liian kauan" = $10n$ sekuntia, kun n prosessia jonoissa

51

Linux: aikaviipale

- *quantum*
 - montako 10 ms jaksoa (jiffy) voi olla suorituksessa
 - vähenee jokaisen käytetyn *jiffyn* jälkeen
 - jos $quantum == 0$, niin vuoro menee
 - suspend tilan jälkeen jatketaan jäljellä olevalla *quantumilla*
- Kun kaikilla $quantum == 0$, priority: 1-40
 - kaikille (myös odottaville) lasketaan uusi quantum:
 - $quantum_{uusi} = quantum_{jäljellä} / 2 + priority$
 - $prior = 20, quantum_{jäljellä} = 0 \rightarrow quantum_{uusi} = 20 \text{ jiffies} = 200 \text{ ms}$
 - $prior = 20, quantum_{jäljellä} = 10 \rightarrow quantum_{uusi} = 25 \text{ jiffies} = 250 \text{ ms}$
 - $prior = 30, quantum_{jäljellä} = 18 \rightarrow quantum_{uusi} = 39 \text{ jiffies} = 390 \text{ ms}$
 - Aina kun i/o-sidonnoiselta työltä loppu *quantum*, myös CPU-sidonnoiset saavat takaisin alkuperäisen ison *quantumin*
 - niillä on huono cpu-prioriteetti, mutta iso *nice* arvo

52

Linux aikaviipale

- Ongelma
 - prosessi luo paljon kopiota (clone), ja kahmii kaiken CPU-ajan, koska niitä on monta ja jokaisella on täysi iso *quantum*
- Ratkaisu
 - kloonatun prosessin ensimmäinen *quantum* otetaan isäprosessin *quantumista* (50%)
 - uuden *quantumin* laskennassa (seuraava *epoch*) molemmat saavat prioriteettinsa mukaisen arvon

53

Linux: Vuorottaminen

kernel 2.4?
[Tane01]

- Tarkista jokaisella *schedule()*:n heräämisellä (1 ms välein?), onko syytä vaihtaa suorituksessa olevaa prosessia (preemption points)
 - perustuu sekä *quantumiin* että prioriteettiin
- Jos jonkun prosessin *hyvyys* parempi kuin suorituksessa olevan, vaihda
- Prosessin *hyvyys* (*goodness*):

```
if (policy == SCHED_FIFO or SCHED_RR)
    goodness = 1000 + priority
if (policy == SCHED_OTHER && quantum > 0)
    goodness = quantum + priority
if (policy == SCHED_OTHER && quantum == 0)
    goodness = 0
```

reaaliaika

(/usr/src/linux/kernel/sched.c)

54

Linux SMP tuki

(kernel 2.6 , [DDC04])

- Kuorman tasapainotus (load balancing)
 - joka suorittimella oma ready-jononsa
 - **schedule ()** herää 1 ms välein (jollekin suorittimelle)
 - jos schedule:n suorittava suoritin itse *idle*, niin ota (viime aikoina) pisimmän ready jonon omaavalta suorittimelta 1/4 prosesseista
 - lkm-erotus puolittunut
 - jos joku muu suoritin on *idle*, niin siirrä ruuhkaisimmalta suorittimelta töitä tälle suorittimelle, kunnes jonottavien töiden lkm-erotus on puolittunut
 - ei aina, mutta 200 ms välein
 - ei aina, mutta jos ruuhkaisella ready-jonon pituus on 25% isompi kuin tällä schedule:n suorittavalla suorittimella
 - siirrettävä prosessi valitaan siten, että kauten aikaa odottanut valitaan ensin
 - sen tietoja luultavasti ei ole enää välimuisteissa

55

Windows 2000 VUOROTTAMINEN

Ch 10.5 [Stal 05]
Ch 11.4 [Tane01]

56

W2K vuoronanto

- säie itse suorittaa schedulerin, kun
 - blokkaa resurssiin
 - signaloi toiselle (V-operaatio)
 - aikaviipale päättyy
- scheduler käynnistyy DPC:nä (delayed proc call)
 - I/O-keskeytyskäsittelyn jälkeen
 - semaforin tms timeout'in jälkeen
 - alkuper. kesk. käsittelyn aika on minimoitu
 - DCP:llä on oma suorituspäristö (säie)
- vuoronanto ytimen säikeiden pohjalta
 - monta säiettä – enemmän suoritinaikaa!

57

W2K prioriteettiluokat

- Keskeytyvä, aikaviipaleet
- Luokat 0-31, jokaiselle oma RR-jono
 - iso numero, iso prioriteetti
- "Reaaliaikatyöt" - ei takuita vasteajasta
 - 16 kiinteää prioriteettia
 - myös KJ:n säikeet
- Muut työt (variable)
 - 16 vaihtelevaa prioriteettia
 - käytti koko viipaleen → pienennä
 - odottaa I/O:ta → kasvata

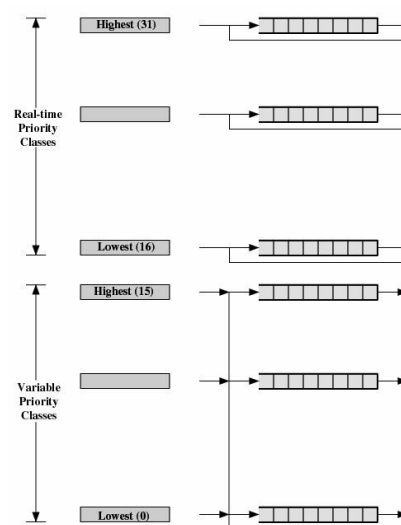

Figure 10.14 Windows Thread Dispatching Priorities

W2K prioriteetin määräytyminen

- Prosessilla 6 luokkaa, samat kaikille sen säikeille
 - realtime, high, above normal, normal, below normal, idle
- Säikeellä 7 luokkaa
 - time critical, highest, above normal, normal, below normal, lowest, idle
- 42 kombinaatiota mapataan 32 todelliseen luokkaan
 - *base priority*
 - luokat 17-21 KJ:lle?
 - user prosessilla luokat 1-15
 - luokka 0 on Zero Page -säikeelle
 - luokka -1 todelliselle idle säikeelle
 - idle looppi skedulerin sisällä?

Fig 11-18 [Tane01]

Fig 11-19 [Tane01]

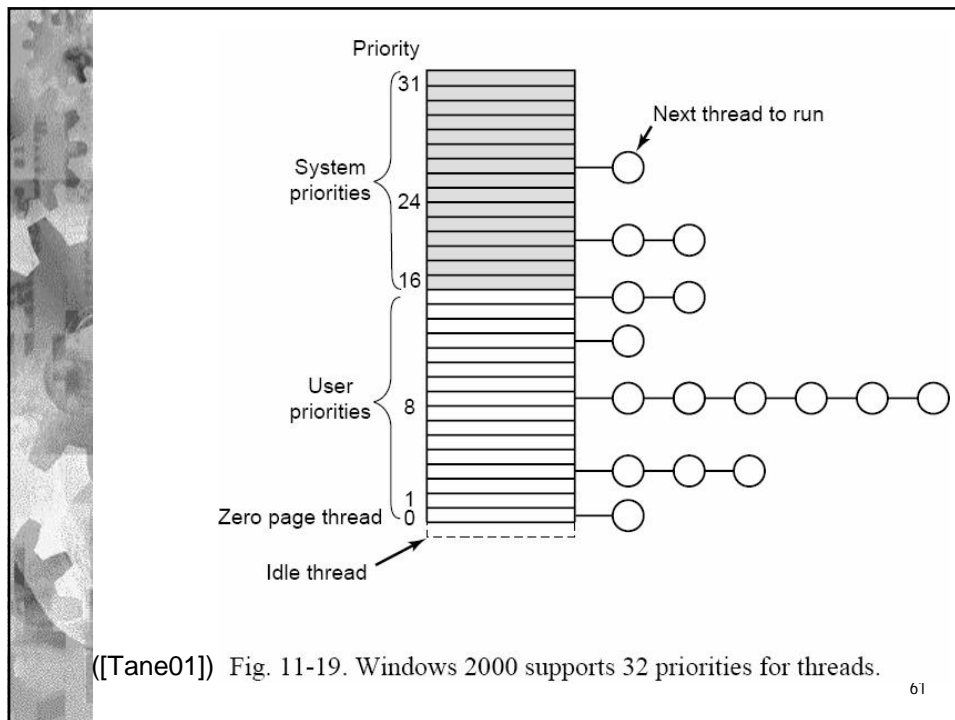
59

		Win32 process class priorities					
		Realtime	High	Above Normal	Normal	Below Normal	Idle
Win32 thread priorities	Time critical	31	15	15	15	15	15
	Highest	26	15	12	10	8	6
	Above normal	25	14	11	9	7	5
	Normal	24	13	10	8	6	4
	Below normal	23	12	9	7	5	3
	Lowest	22	11	8	6	4	2
	Idle	16	1	1	1	1	1

Fig. 11-18. Mapping of Win32 priorities to Windows 2000 priorities.

([Tane01])

60

61

W2K prioriteetin vaihdot ([Tane01])

- Prioriteettitasoilla 16-31 ei muutoksia (yleensä)
- I/O-keskeytyksen jälkeen säikeelle plussaa
 - +1 jos levy I/O, +6 jos KBD, +8 jos äänikortti (rajojen puitteissa)
- synkronointiodotuksen (esim. semafori) jälkeen plussaa
 - +2 jos foreground, +1 jos background
- GUI säie saa herätettäessä plussaa
 - +2 jos foreground, +1 jos background
- aina kun aikaviipale päättyy, miinusta (-1)
 - mutta ei huonommaksi kuin *base priority*

62

W2K priority inversion Fig 11-20 [Tane01]

- Ongelma
 - korkean prioriteetin (esim. 12) työ odottaa resurssia, joka on matalan prioriteetin (4) työllä
 - matalan prioriteetin (4) työ odottaa suoritinta, joka on vähän korkeamman prioriteetin (8) työllä
 - sitä vielä korkeimman prioriteetin (12) työ ei etene
- Ratkaisu
 - jos työ (prior. 4) odottaa kauan aikaa, niin
 - vähäksi aikaa sille paljon plussia: +15
 - kahden aikaviipaleen jälkeen kaikki plussa pois
 - vain KJ säikeille? (jotka odottivat semaforia?)

63

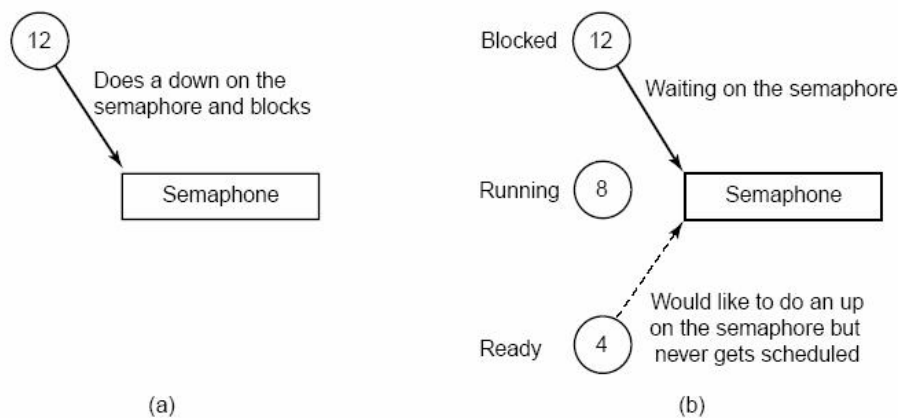

Fig. 11-20. An example of priority inversion.

([Tane01])

64

W2K aikaviipale

- yleensä vakio
 - 20 ms (W2K Professional)
 - 120 ms (W2K uniprocessor server)

Ajat yli 10 vuotta sitten päätetty.
Edelleen OK?
Olisiko 2 ja 12 ms parempi?

- voi säätää monikerroiksi 2x, 4x, 6x
- ikkunasäie saa aktivoituessaan pidemmän aikaviipaleen

65

W2K: SMP tuki

- Suurimpien prioriteettien säikeille kullekin luokalle omat CPUt (affinity)
 - N suoritinta → N-1 korkeimman prioriteetin säikeellä dedikoitu suoritin
 - aina KJ-säikeitä????
 - muille säikeille vain yksi suoritin
- Yhteinen ready-jono taulukko (32 kpl)
 - spin-lock mutex
 - voi olla pullonkaula?
- Eri politiikka Professional ja Server konfiguraatioille?

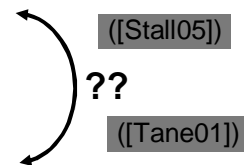

Fig 11-19 [Tane01] 66